

EEN SUCCESVOLLE BRANCHE RI&E 10 TIPS UIT DE PRAKTIJK

Hoe zorg je ervoor dat de RI&E en arbocatalogus optimaal op elkaar aansluiten? En hoe motiveer en stimuleer je gebruikers? **10 Brancheorganisaties deelden hun ervaringen.**

Het is een valkuil om te denken dat een goed-werkende aanpak op dezelfde wijze voor alle sectoren van toepassing is. Voor iedere branche zal de aanpak anders zijn. Kijk niet alleen naar wat nodig is, maar ook wat haalbaar is.

1. BEPAAL DE DOELSTELLINGEN

Het commentaar binnen onze branche was soms dat het instrument te omvangrijk was en anderen vonden het juist weer te beperkt. Denk daarom vooraf goed na over de doelstellingen.

Erna Bak, Vereniging voor de Bakkerij- en Zoetwarenindustrie

Zoveel mensen, zoveel meningen: de een streeft naar volledigheid en detaillering voor verschillende situaties, de andere houdt het liever compact en praktisch. Bepaal daarom vooraf, in samenspraak met alle betrokken partijen goed **wat je wilt bereiken met het instrument en wat er wel of juist niet wordt opgenomen**. Neem daarbij de uiteindelijke gebruiker als uitgangspunt.

2. KIJK EN LEER VAN ANDEREN

Steunpunt RI&E, MKB Nederland, vakbonden en branchepartijen: allemaal hebben ze veel ervaring met het ontwikkelen van een branche RI&E en arabocatalogus en men is zeker bereid om zaken en werkwijzen toe te lichten. Betrek ook zoveel mogelijk de beroepsopleidingen om te kijken hoe je veiligheid en gezondheid kunt integreren in het werken in de sector: jong geleerd is oud gedaan!

- Informeer eens hoe andere branches een en ander hebben aangepakt.
- Organiseer overleg met andere branches voor kennisdeling.
- Steunpunt RI&E organiseert ook activiteiten ter ondersteuning van branches. Ook kunt u de helpdesk van het Steunpunt benaderen voor vragen.

Wij organiseren bijeenkomsten met verschillende interne betrokkenen en externe stakeholders uit het onderwijs. Het doel is om elkaar te versterken door kennis, inspiratie en contacten op te doen.

Maaïke Sauerborn, Stichting Onderwijsarbeidsmarktfonds MBO

3. ORGANISEER DRAAGVLAK EN NEEM DE TIJD

Zorg dat de verwachtingen van verschillende partijen in de branche en bij het bestuur vanaf de start kloppen met wat er wordt ontwikkeld. Hierdoor voorkom je dat er onvrede ontstaat of het gevoel dat zaken uit de lucht komen vallen. Door verschillende partijen tijdig te informeren, bijvoorbeeld door een keer aan te schuiven bij een overleg, kunnen eventuele onduidelijkheden vlot worden getrokken.

Denk tijdig na over het proces van accordering door de sociale partners. Dit blijkt vaak een langdurig proces. Creëer daarom in een vroegtijdig stadium draagvlak en neem alle benodigde stappen rond de besluitvorming tijdig in de planning op.

Voor het succesvol ontwikkelen van een instrument is het belangrijk dat er vroeg draagvlak en duidelijkheid is bij het bestuur van de brancheorganisatie. Geef bijvoorbeeld al in de beginfase een presentatie in de bestuursvergadering voor afstemming, zodat het wordt gedragen.

Erwin Heijnsbroek, Verbond Papier & Karton

4. SLUIT AAN OP DE PRAKTIJK

Start niet met de wetgeving, voorkom te lange toelichtingen. Maak de informatie vooral praktisch en snel toepasbaar met herkenbare voorbeelden uit de praktijk.

RI&E's en arbocatalogi die goed aansluiten op de praktijk worden het best gewaardeerd. Door de toekomstige gebruikers zelf (mee) te laten ontwikkelen, is er direct waardevolle feedback. Test de inhoud bij een klankbordgroep van werkgevers en werknemers om na te gaan of alles duidelijk is en niet alleen aansluit bij de wetgeving, maar ook bij de praktijk.

Wij hebben het proces omgedraaid: we hebben preventie-medewerkers gevraagd om zelf het onderdeel bedrijfshulpverlening te schrijven. Dat is nagelopen door deskundigen. Daardoor was een klankbordgroep niet meer nodig.

Mark Fleuren, Branche Technische Groothandel

5. HOU HET SIMPEL EN GEBRUIKERS-VRIENDELIJK

Voorheen waren de teksten erg regelgeving-georiënteerd. Een wereld van verschil met nu: kort, helder en praktisch.

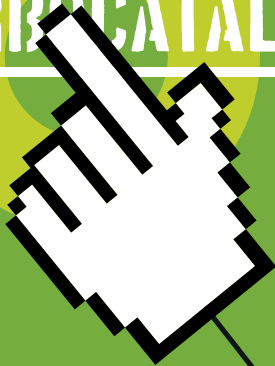
Edgar Rijsbaerman,
Branche Motorvoertuigen- en Tweewielers

Niets is zo jammer als mensen die gestart zijn, halverwege afhaken, omdat ze de informatie in een branche RI&E-instrument of een arbocatalogus niet begrijpen.

- Maak gebruik van illustraties: plaatjes en filmpjes werken verhelderend en maken de informatie behapbaar.
- Zorg voor eenvoudige, begrijpelijke teksten. Vermijd ingewikkelde woorden en zinsconstructies, zodat alle typen gebruikers de informatie snappen en kunnen toepassen.
- Gebruikers gaan er vanuit dat de informatie klopt; uitgebreide bewijsvoering van oplossingen maakt het instrument onnodig log en het schrikt af.
- Formuleer positief en probeer het woord ‘moeten’ te vermijden. Kies in plaats van “Een machine moet veilig zijn, omdat...”, liever voor: “Een veilige machine betekent...”. Dit klinkt prettiger en minder dwingend.
- Maak gebruik van technische mogelijkheden, bijvoorbeeld om verdiepende informatie pas via een uitklapscherm of pop-up zichtbaar te maken. Dit houdt het geheel overzichtelijk.

DOELVOORSTEL IS EEN NORMAAL TOEGANG
VERGEMAKKEN EN VERBODEN
NAARBAAR

6. VERBIND DE RI&E EN DE ARBOCATALOGUS

Als je de arbocatalogus in de branche RI&E zet, kun je de nadruk leggen op de beheersmaatregelen. Daar is voor bedrijven winst te halen met een RI&E.

Mensen willen graag direct oplossingen bij hun vragen.

Door een goede koppeling tussen de vragen uit de RI&E en de oplossingen in de arbocatalogus krijgt de gebruiker niet alleen inzicht in de risico's, maar ook concrete voorstellen voor maatregelen om de risico's te beperken. Met praktijkvoorbeelden worden onderwerpen concreter en gemakkelijker te begrijpen.

- volledige integratie van RI&E en arbocatalogus in één ICT-omgeving, zodat je in bepaalde thema's direct naar de oplossingen kunt gaan;
- korte toelichting in RI&E met verwijzing naar uitgebreidere toelichting en voorbeelden in de arbocatalogus;
- hyperlinks tussen de risico's in de RIE en oplossingen in de arbocatalogus.

Denk ook aan doorverwijzingen naar andere (branche)instrumenten en informatie voor specifieke situaties.

7. INVESTEER IN EEN GOED SYSTEEM EN TEST MET GEBRUIKERS

Er zijn systemen waarmee branches en sectoren gratis hun eigen branche-RI&E-instrument en -arbocatalogus kunnen ontwikkelen. Maar steeds meer branches kiezen voor een eigen ICT-systeem. **Een intuïtief en goed werkend systeem is essentieel om gebruik te stimuleren.** Gebruikers haken af als ze niet door het systeem komen. Investeer daarom in goede automatisering. Beslis 'op de groei' en hou rekening met toekomstige ontwikkelingen. Test de opzet uitgebreid. Laat ook testen door gebruikers die het instrument voor het eerst zien en kijk mee hoe zij door het systeem navigeren. Dat geeft vaak verrassende inzichten!

Werk met een ICT-deskundige die precies weet wat je nodig hebt en ook thuis is in het onderwerp arbo. Daar kun je beter in investeren, want goedkoop is vaak duurkoop als het gaat om ICT.

Erna Bak, Vereniging voor de Bakkerij- en Zoetwarenindustrie

8. HELP ONDERSTEUN EN MOTIVEER GEBRUIKERS

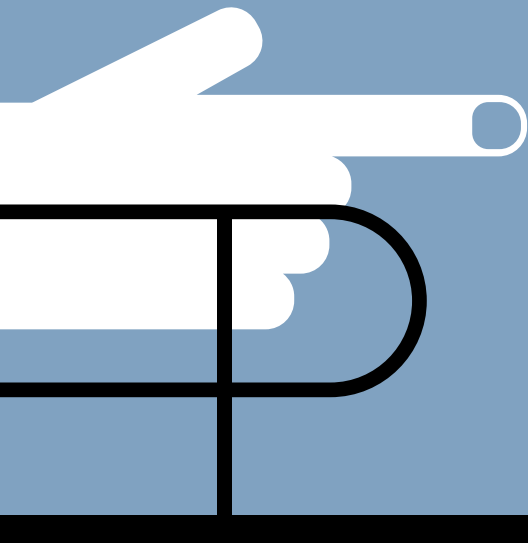

Vaak doen mensen in bedrijven arbo 'erbij', waardoor ze onzeker zijn. Dan helpt het enorm als een adviseur uit de branche helpt om de eerste stap te zetten. Dat is het steuntje wat ze net nodig hebben.

Aernout Fetter, Branche Technische Groothandel

Koudwatervrees is groot bij het starten met een RI&E. Een steuntje in de rug helpt bedrijven de drempel over. Een goede helpdesk wordt enorm gewaardeerd. Je helpt bedrijven nog concreter op weg via persoonlijke begeleiding tijdens bedrijfsbezoeken door bijvoorbeeld verbetercoaches of arbo-ambassadeurs. Ook workshops zijn effectief of regionale branchebijeenkomsten; men leert dan bovendien van elkaar en ziet dat anderen dezelfde uitdagingen tegenkomen.

9. MAAK DE MEERWAARDE VAN ARBO DUIDELIJK

Arbo-zaken worden nog vaak als kostenpost gezien. Echter, **een actief arbo beleid is ook een investering in mensen, goed voor de bedrijfsvoering en de positie op de arbeidsmarkt.** Bedrijven die arbo goed op orde hebben, scoren vaak goed op andere zaken, zoals financiële gezondheid. Veel branche-organisaties kiezen ervoor de RI&E en arbocatalogus in een breder kader onder de aandacht te brengen, bijvoorbeeld vakmanschap en duurzame inzetbaarheid, waardoor de voordelen beter worden gewaardeerd.

We hebben het minder over arbo, maar meer over Gezond Werken, langer je vak gezond uitoefenen.

Hans van den Hoeven, Brancheplatform Kappers

10. COMMUNICEER

Arie Verhoef, Vereniging VACO

Bedenk je dat arbo voor de meeste bedrijven geen core business is. In de drukte van de werkzaamheden verdwijnt veilig en gezond werken daardoor al snel naar een lage positie op de prioriteitenlijst. Blijf de RI&E en arbocatalogus daarom regelmatig via verschillende communicatiemiddelen onder de aandacht brengen, in nieuwsbrieven, tijdens bijeenkomsten, op de website, via social media, etc.

Hoe zorg je ervoor dat je nog iets nieuws te vertellen hebt?

- **Sluit aan op actualiteiten** (bijvoorbeeld naar aanleiding van een ongeval in de branche of nieuwe regelgeving in de sector).
- **Geef concrete voorbeelden** of laat een gebruiker over zijn ervaringen vertellen.
- **Biedt hulpmiddelen en checklists aan** (bijvoorbeeld een machineveiligheidschecklist of checklist werkdruk) en verwijst daarbij ook naar de RI&E en arbocatalogus.
- **Betrek ook de preventiemedewerker(s)** als spil in het arbo-web en/of de BHV-er(s).
- Publiceer je een artikel over een bepaald onderwerp dat gerelateerd is aan een RI&E-thema? Neem dan een **directe verwijzing op naar de branche RI&E en de arbocatalogus**.

Voor meer informatie, tips en stappenplannen, kijk op **www.rie.nl**.

Voor het ontwikkelen van een arbocatalogus kijk op **www.dearbocatalogus.nl**.

U kunt ook de “Handreiking bevordering implementatie arbocatalogus in mkb-bedrijven” raadplegen via **www.stvda.nl**.

TNO heeft voor deze inventarisatie de volgende branches gesproken: Agrarisch en Groen, Gezond Transport, Branche Motorvoertuigen- en Tweewielers, Vereniging VACO, Verbond Papier en Karton, Brancheplatform Kappers, Stichting Onderwijsarbeidsmarktfonds MBO, Vereniging voor Bakkerij-en Zoetwarenindustrie, Branche Technische Groothandel, Metaalbewerking, Koninklijke Metaal Unie (5 x Beter) en Rubber- en Kunststoffindustrie

